

ЕКОНОМІЧНІ ТА ПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ МІЖДЕРЖАВНОГО ПРОТИСТОЯННЯ В УМОВАХ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ВІЙНИ МІЖ США ТА КИТАЄМ

Торговельна війна між США та Китаєм, що розпочалася з президентства Дональда Трампа, стала одним із найбільших економічних викликів XXI століття.

Однією з головних причин для початку торговельної війни стало переконання адміністрації Трампа, що Китай веде неконкурентну економічну політику, щоб сприяти своєму економічному зростанню за рахунок США. Вашингтон звинувачував Пекін у маніпуляціях із валютним курсом та у наданні державних субсидій для підтримки національних компаній. В результаті чого Китай значно посилив своє економічне становище, зокрема в технологічних сферах, таких як виробництво електроніки та телекомунікації.

У 2018 році адміністрація Трампа запровадила мита 10% на китайські товари на суму \$200 млрд., а вже в 2019 підняла їх до 25%, охоплюючи широкий спектр продукції — від металів до електроніки. Одним із основних обґрунтувань такого рішення був великий торговельний дефіцит США з Китаєм. За даними Міністерства торгівлі США, на 2017 рік, він зріс на 13,8% порівняно з минулим роком, та досяг \$375 млрд. Це стало загрозою для економіки США, оскільки значна частина виробників втрачала конкурентоспроможність через низькі ціни на китайські товари.

Кроки США викликали негайну реакцію Китаю, який ввів 25% мита на 659 американських товарів загальною вартістю \$50 млрд., включаючи сільськогосподарську

продукцію, вартістю \$34 млрд.. Така ескалація торгової війни значно вплинула на економічні показники обох країн.

Окрім митних заходів, Пекін почав диверсифікувати свої постачання і шукати нові ринки для своєї продукції, а також збільшив свою економічну активність на глобальних ринках через ініціативу «Один пояс, один шлях» вартістю в \$5 трлн.. В її межах Китай підписав угоди з понад 70 країнами та міжнародними організаціями. Це дозволило йому зміцнити позиції в Африці та Південній Азії.

Адміністрація Трампа виправдовувала свої дії необхідністю захисту національних інтересів і економіки США. Президент активно виступав за політику «Америка перш за все», включаючи внесення змін до всіх торгових угод та вихід з багатосторонніх торговельних структур, таких як Транстихоокеанське партнерство, що мало б на меті переорієнтацію світової економіки на користь США. Трамп вважав, що КНР активно порушує правила Світової організації торгівлі (СОТ) та маніпулює своїм економічним потенціалом, щоб отримати значні вигоди, тим самим завдаючи шкоди інтересам США.

Відзначаючи залежність економіки Китаю від експорту, адміністрація Трампа ставила собі за мету через тарифні обмеження змусити китайську сторону погодитися на значні економічні поступки. Це включало вимогу змінити політику щодо крадіжки інтелектуальної власності, примусового перенесення технологій та надання субсидій своїм національним компаніям.

Торговельна війна мала значний вплив не тільки на двосторонні відносини США і Китаю, але й на глобальні торгові потоки. Міжнародна економіка стала більш роздрібленою, що знизило рівень співпраці між державами. Країни, що залежали від експорту в Сполучені Штати та КНР, такі як Канада, Мексика та Німеччина, почали шукати нові ринки і стратегічних партнерів. Також, багато міжнародних корпорацій з виробничими потужностями в Китаї (Apple, Samsung, Dell), почали диверсифікувати свої поставки до інших азійських країн, таких як В'єтнам, Індонезія та Індія, щоб уникнути негативних наслідків підвищених мит.

Після понад року інтенсивних переговорів КНР і США підписали угоду в січні 2020 року. Згідно з угодою, Китай зобов'язався закупити додаткові американські товари на суму \$200 млрд. протягом двох років, а також піти на поступки в питаннях інтелектуальної власності. Однак питання, такі як реформування китайської державної підтримки своїх компаній, залишалися без остаточного вирішення, а пандемія COVID-19 ускладнила виконання угоди, посиливши напруженість між країнами. Адміністрація Трампа продовжувала накладати мита на деякі китайські товари.

Зміна адміністрації у США не призвела до скасування тарифної політики, адміністрація Байдена зберегла тарифні обмеження на китайські товари запроваджені Дональдом Трампом.

Після своєї перемоги на президентських виборах у листопаді 2024 року, Трамп продовжив реалізацію тарифної політики щодо КНР. У лютому 2025 року він підписав указ про введення 10% тарифу на всі імпортовані товари з Китаю. У відповідь Китай запровадив 15% мита на вугілля й скраплений газ, 10% — на нафту та сільгосптехніку, а також ініціював розслідування щодо Google на предмет антимонопольних порушень. Міністерство фінансів Китаю звинуватило США в порушенні правил СОТ і дестабілізації економічних відносин.

У березні 2025 року Трамп підвищив мита на китайські товари до 20%. Вже 10 березня Китай запровадив додаткові тарифи на імпорт з США: 15% на курятину, пшеницю, кукурудзу та бавовну, а також 10% на сою, сорго, м'ясо, фрукти, овочі та молочні продукти. За даними Reuters, це охоплює близько 15% американського експорту до Китаю на суму \$21 млрд..

Як очікувалося, 2 квітня 2025 року Трамп оголосив нові митні ставки на десятки країн, включаючи 34% для КНР. А вже з 9 квітня США запровадили додаткове 50%

мито, загальний розмір якого досяг 104%. За розрахунками Capital Economics, мита США коштуватимуть Пекіну втрати близько 0,5 відсотка ВВП.

З 10 квітня Міністерство фінансів Китаю запровадило додаткові 84% тарифи у відповідь. Пекін додав 12 компаній зі США до списку експортного контролю і 6 компаній до переліку «ненадійних», також запровадив обмеження на експорт товарів, пов'язаних із рідкісноземельними елементами.

Розвиток цього протистояння та його вплив на глобальну економіку стане зрозумілим лише з часом. Однак вже зараз видно, що торговельна війна призводить до значного падіння фондових ринків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Brandon M. Boylan, Jerry McBeath, Bo Wang. US–China Relations: Nationalism, the Trade War, and COVID 19. 2020. URL: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s40647-020-00302-6.pdf>
2. Pablo Fajgelbaum, Amit Khandelwal. The Economic Impacts of the US-China Trade War. 2021. URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w29315/w29315.pdf
3. Office of the United States Trade Representative. USTR Finalizes Tariffs on \$200 Billion of Chinese Imports in Response to China's Unfair Trade Practices. 2018. URL: <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2018/september/ustr-finalizes-tariffs-200>
4. U.S. Department of Commerce. Trade with China Continues Trend While Comprehensive Economic Dialogue Hopes to Balance Deficits. 2017. URL: <https://2017-2021.commerce.gov/news/press-releases/2017/06/trade-china-continues-trend-while-comprehensive-economic-dialogue-hopes.html>
5. Reuters. China hits US agriculture, says it won't be bullied by fresh Trump tariffs. 2025. URL: <https://www.reuters.com/world/china/china-vows-countermeasures-against-us-tariffs-linked-fentanyl-2025-03-04/>